

ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1932.

Ljubljana, 30. aprila 1932.

Štev. 4.

27.

Poročilo o pastoralnih konferencah
v letu 1931.

I. Kako naj domači dušni pastirji skrbе za župljane, ki so se začasno izselili v tujino?

Referati in razgovori so pokazali, da se duhovščina v polni meri zaveda pomembnosti izseljeništvā in razumeva velike verske in moralne nevarnosti tujine ter iz teh izviraajočo nujno potrebo, izseljencem pomagati, da se versko rešijo. Kaj naj dušni pastir stori?

1. Pristopi in pridobiva naj člāne družbi sv. Rafaela, ki je zopet pričela blagoslovljeno delovati. Vsako leto naj na primeren naāin obhaja »izseljeniško nedeljo« po navodilih škof. ordinariata in družbe sv. Rafaela.

2. Pred odhodom v tujino naj svoje izseljence pouāi. Ta pouk naj bi obsegal:

a) Pouk o nevarnostih za vero in moralo, ki ga āakajo v tujini. (»Izseljencem na pot« — izdala družba sv. Rafaela.)

b) Naroāilo, da se takoj priglasi pri ųupniku kraja, kamor bo prišel. V ta namen naj da vsakemu izseljencu latinsko priporoāilo na ųupnika, kateremu ga po prihodu v novi kraj izroāi.

c) Naroāilo, da naj nikar ne opusti vsaj velikonoāne dolųnosti. Če jih je veliko v naselbini, naj skušajo sami dobiti za to kakega bliųnjega slovenskega ali vsaj slovanskega duhovnika. Ako jih je malo, pa naj ųrtvujejo toliko, da se peljejo k njemu. Duša je paā toliko vredna, da vsaj enkrat na leto ųrtvujejo za njo nekaj denarja.

ā) Opozorilo, da naj se takoj, ko pridejo v tujino, zavarujejo za bolezni in za smrt pri katoliških druųtvih. Če jih je dovolj, naj si ustanove svoje lastno katoliško druųtvo. Če jih ni dovolj, naj se pridruųijo katoliškemu druųtvu v bliųini. Če ni katoliških druųtev, naj se zavarujejo rajųi pri zavarovalnih podjetjih. O svojem zavarovanju naj gotovo sporoāe v domovino svojem, kje so se zavarovali in za koliko, da vedo domaāi za sluāaj smrti zahtevati to odųkodnino.

d) Opomin, naj naroāajo samo katoliško āasopisje; ako ni v tujini slovenskega, pa iz domovine.

e) Prigovarjanje, da se mnogim nevarnostim izognejo, ako se fantje poroāe s Slovenkami, moųje pa vzamejo prav kmalu k sebi ųene in druųine.

f) Pouk glede varāevanja; kako naj denar poųiljajo domov svojem ali pa v domaāo hranilnico.

3. Sestavi naj si seznam vseh izseljenih ųupljanov (nekak »Status emigratorum«), da ve za vse izseljence in jih more imeti

v evidenci. V tem »statusu« (najpripravneje v obliki kartoteke) naj bo zabeleženo, kdaj je kdo odšel iz domovine, kje se nahaja, ali je oženjen, koliko ima otrok, kako živi, ali kaj piše domov itd. Od njegovih doma ostalih svojcev se dajo dobiti potrebni podatki.

4. Biti mora v stalnem stiku z izseljenci. Ako ima župnija veliko število izseljencev, bi bilo za župnika pretežko biti z vsakim v pisemski zvezi. Da se pa ta zveza vzdrževati tako: Župnik sestavi po kroniki vsako leto vse novice iz domače župnije v pismu, ki ga da natisniti. Izseljence silno zanima vsaka malenkost iz domačega kraja. Zato jim bo tako pismo jako ljubo. N. pr. pri velikonočnem spraševanju naj dušni pastir izroči to pismo domačim s prošnjo, naj sami pišejo svojcem in priloge še tiskano pismo. Pri pobiranju rdečih listkov naj se pa informira, ce so pismo odposlali in dobili kaj odgovora. Na ta način bo vsak izseljenec dobil od svojega domačega dušnega pastirja vsaj po eno pismo na leto. Župnije, ki imajo lasten verski list, pa morejo eno številko posvetiti izseljencem in jo vsem poslati.

5. Ne sme pozabiti na molitev za izseljence. Če molimo, delamo, zbiramo za spreobrnjenje poganov, moramo to storiti pač tudi za ohranjenje vere naših izseljencev.

II. Kako je napredovala po župnijah katoliška akcija?

Iz podanih poročil posnemam, da še niso po vseh župnijah osnovani župnijski odbori KA, v mnogih pa že jako dobro in blagodejno delujejo. Zoper KA, kakor je v naši škofiji zamišljena, so še mnogi pomisleki. Razbrati sem mogel iz poročil zlasti te-le: a) V majhnih župnijah vsaj organizirane KA ni treba, ker ima župnik itak vse ljudi in dogodke v evidenci. Z obstoječimi cerkvenimi družbami opravi vse apostolsko delo KA bolje in hitreje, kakor pa s posebnim odborom. — b) Z ustanovitvijo KA v župniji bo imel župnik samo še eno delo več. Tudi v KA mora župnik vse sam storiti, z ljudmi si ne more nič pomagati, tako tudi s KA ne bo prav nič več uspeha kot prej. — c) Člani župnijskega odbora KA so samo neke vrste policisti v verskih in moralnih zadevah župnije; tega dela pa se bojijo, oziroma ga popolnoma odklanjajo.

Razvoj KA je mnogokje naletel na večje in manjše ovire, katere moramo skušati odstraniti in premagati. Predvsem obstoje te ovire v: a) nerazumevanju bistva in naloge KA. Ne samo verniki, tudi duhovniki še nimamo popolne jasnosti; b) konservativnosti ljudi, ki za nobeno stvar niso navdušeni; c) strahu pred ljudmi, ki ovira tudi sicer dobre katoličane, da v javnosti nočejo nastopiti za dosledno izvajanje katoliških načel, ker se bojijo zamere; č) neagilnosti članov odbora, ki župnika na seji poslušajo, potem se razidejo in pustijo vse pri starem; d) okolnosti, da ponekod prevladujejo v odborih ženske, zato možje in fantje izostajajo, oziroma nočejo biti samo privesek ženskemu odboru.

Vkljub tem pomislekom in oviram je KA dosegla v nekaterih župnijah jako lepe uspehe. Zbrala je statistiko naročenega časopisja, opravljene, oziroma neopravljene velikonočne dolžnosti, s čimer ima župnik točen pregled o versko-moralnem stanju župnije. Omejila je kvarne razvade, kakor ostajanje moške mladine zunaj cerkve, nedeljsko delo, točenje pijač med božjo službo itd. Pomnožila udeležbo pri skupnih sv. obhajilih za posamezne stanove. To vse pomeni brez dvoma napredek v verskem življenju župnije.

Za bodoče je po mojem prepričanju predvsem potrebno, da duhovniki temeljito študirajo bistvo in naloge KA. Mi

sami moramo najprej doumeti katoliško akcijo, nam mora biti njen cilj jase in pot do cilja poznana, potem še le se bo mogla KA pri nas razvijati. Ko sv. Oče z neuklonljivo vztrajnostjo naroča škofom, da izvedejo v svojih škofijah katoliško akcijo, in jo oportune, importune priporoča vernikom v pismih in govorih, moramo pač v tem spoznati glas božji, ki nas opozarja na najnujnejše in najpotrebnejše delo, ki ga sodobnost od nas zahteva. Bodimo torej prepričani, da je KA volja božja. Za študij in doumevanje KA bi bilo skorajda potrebno posebno glasilo, katerega pa v sedanjih razmerah ni mogoče izdajati. Skušala bodo naša stanovska glasila obveščati čitatelje izčrpno o literaturi KA. Drugo nujno in važno delo je šolanje odborikov KA. Sodelavce si moramo pač vzgojiti. Vsi pa vemo, da vzgoja počasi uspeva in zahteva mnogo potrpežljivosti. Ker pa vsak dan bolj potrebujemo lajičnih sodelavcev, se moramo s podvojeno gorečnostjo posvetiti šolanju in vzgajanju apostolov. Služijo naj nam v to redne seje odbora KA, tečaji za odbornike in pa zaprte duhovne vaje. Bolj kot kdaj velja danes za nas duhovnike in za katoličane sploh: Estote parati! Nimamo nobenega poroštva, da bi vprav pri nas bila izključena nevarnost dejanskih napadov na cerkvene ustanove in osebe.

III. Kako naj se današnji čas mladina vzgaja v evharističnem duhu?

S hvaležnostjo do Boga ugotavljam, da veroučitelji po veliki večini vodijo otroke že v prvem šolskem letu k sv. obhajilu. In vsi so pri tem napravili najboljše izkušnje. Posamezno pa se še vedno čujejo glasovi, da ni mogoče otrok v prvem šolskem letu pripraviti na prejem sv. zakramentov in da naj ordinarij ne zahteva strogo tega, kar je bilo kot pravilo sklenjeno na konferenci dekanov 28. maja 1931 (Škof. list 1931, str. 96). Na vse pomisleke, ki nikakor niso utemeljeni, morem odgovoriti le sledeče: Cerkevna zapoved sub gravi obvezuje vsakega vernika, ki je dosegel »annos discretionis«, da o velikonočnem času prejme sv. obhajilo. Pij X. in njegovi nasledniki naravnost ukazujejo, da se ta zapoved tudi pri otrocih izpolnjuje. Ordinarij torej ne more dajati kakšnih izpregledov, ampak samo naročati in kontrolirati, da se cerkevna zapoved izpolnjuje, kolikor je od kateheta odvisno. Ako je bila pred nekaterimi desetletji praksa drugačna, dasi je cerkevna zapoved enako vezala kot danes, se je mogel pač vsak katehet tuta conscientia ravnati po tedanji praksi, ker vrhovna cerkevna oblast, ki je prakso poznala, te prakse ni izrečno obsodila niti insistirala na točni izvršitvi zapovedi. Danes se noben katehet ne more več tuta conscientia držati nekdanje prakse, ko je papež jasno govoril in zahteva zgodnje sv. obhajilo otrok v smislu cerkevne zapovedi. Tudi nasprotna praksa v nekaterih drugih deželah — če v resnici sploh obstoja — ni za nikogar causa excusans. Po svoji vesti ne morem drugače, kakor da še enkrat poudarim: V naši škofiji velja pravilo, da gredo otroci v prvem šolskem letu k sv. obhajilu. Kakor vsako pravilo, ima tudi to izjeme. Če kak otrok res ni zadostno razvit, če je radi bolezni ali drugih vzrokov izostal tako dolgo iz šole, da se ni mogel udeleževati pouka za prvo sv. obhajilo, ali če starši še nočejo pustiti otroka k sv. zakramentom, tedaj si katehet ne obteži vesti, ako take otroke v prvem razredu pusti brez sv. obhajila. Na noben način pa se ne more več tolerirati, da bi otroci v prvem razredu šli k spovedi, a še le leto navrh k sv. obhajilu. Otrok, ki je zmožen prejeti zakrament sv. pokore, je še bolj zmožen prejeti sv. Rešnje Telo.

Priprava otrok na prvo sv. obhajilo je prav lahka, ako katehet vso katehezo od prve šolske ure naprej usmeri evharistično. Na konferencah so bila podana v tem oziru praktična in preizkušena navodila.

Vse katehete in dušne pastirje pozivam, da z vso vnemo po navodilih konference vztrajno in dosledno osredotočijo verski pouk in versko vzgojo otrok okrog središča naše vere, okrog presv. Evharistije. Šoli odraslo mladino pa naj skušajo pridobiti za to, da ostane zvesta šolski navadi, namreč da redno mesečno prejema sv. zakramente. Najboljše sredstvo za to je dodelitev posebne nedelje posameznim stanovom, zlasti fantom in možem. Kjer je samo en spovednik na razpolago, naj se vsaj parkrat na leto za moško nedeljo oskrbi tuj spovednik. Le z dosledno evharistično vzgojo bomo dobili rod, ki bo v odločilnem boju najbližje bodočnosti ostal Kristusu zvest.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1932.

† Gregorij,
škof.

28.

Konference Sodalitatis ss. Cordis Jesu v letu 1931.

Ljubljana (mesto): 2 konferenci. — Govor v spomin † prelata dr. Josipu Lesarju (st. kanonik Alojzij Stroj). — O brezposelnosti kot dušno-pastirskemu problemu (dr. Ivan Ahčin). — Smernice za dušnopastirsko delovanje po okrožnici papeža Pija XI. »Quadragesimo anno« (dr. Ivan Ahčin).

Ljubljana (okolica): 9 konferenc. — Postna postava (kaplan Jožef Hostnik). — Zgodovina novega obrednika (prof. dr. Gregorij Pečjak). — Krščanski nauk za popoldansko božjo službo (katehet Franc Kogej). — Katoliška akcija (dekan Valentin Zabret, župnik Janez Rihtaršič in župnik Andrej Lavrič). — Električna bogočastja (kurat Janez Jalen). — O rubrikah (kaplan Janko Vilfan). — O mašnem vinu (Matej Trepal). — Stipendij in festis suppressis in pri biniranih mašah (župnik Ivan Erjavec). — Zakon o upravi cerkvenih in nadarbinskih gozdov (župnik Ivan Erjavec). — Kaj jaz čitam (kurat Janez Jalen). — Obravnavanje cerkvenega zakonika, razni pastoralni razgovori.

Cerknica: 5 konferenc. — Sokol kraljevine Jugoslavije (župnik Jernej Hafner). — Kako naj se čistijo svete posode (kaplan Viktor Turk). — Duhovnik in boljše življenje v boju zoper vero (župnik Viktor Švigelj). — Unio apostolica (prof. Jernej Pavlin). — Katoliška akcija (župnik Jernej Hafner). — Kako sem odpravljajal ples na podružničnih žegnanjih (župnik Matej Ježek). — Razni pastoralni razgovori.

Kamnik: 5 konferenc. — Razgovor o davkih. — Stanje katoliškega časopisja (Josip Košiček). — Katoliška akcija. — Očetova avtoriteta v družini (župnik Janez Kepec). — Novi Cerkevni molitvenik (župnik Peter Janc). — Odseki in delo v Marijinih kongregacijah (župnik Janez Kepec). — Skrb za Marijine vrte (kaplan Mihael Jenko). — Kako pritegniti mladino k službi božji (kaplan Stanislav Škerbe). — Skrb za revne in brezposelne (dekan Matej Rihar). — Razni pastoralni razgovori.

Kočevje: 2 konferenci. — Marija in katoliška akcija (župnik Jožef Glibe). — Marija in efeški koncil (župnik Jožef Erker).

Kranj: a) c e r k l j a n s k a s k u p i n a: 4 konference. — Mešani zakoni s pravoslavni (župnik Ivan Piber). — Zakonski zadržki (beneficiat Franc Rajčević). — Liturgično gibanje (kaplan Andrej Šavli). — Ustanovne maše (župnik Josip Cegnar).

b) k r a n j s k a s k u p i n a : 9 konferenc. — Kateheza o šesti božji zapovedi (kaplan Leopold Govekar). — Vsebina naših cerkvenih govorov (župnik v p. Anton Jemec). — Dušno pastirstvo in planinstvo (kaplan Jožef Košir). — Formalna stran cerkvenih govorov (kaplan Jožef Košir). — Psihologija kmeta (župnik Janez Mikuž). — Separatio a thoro et mensa (župnik Janez Mikuž). — Sv. Janez Vianney naš vzornik (kaplan Anton Pogačnik). — Raba novega Cerkevnega molitvenika (vikar dr. Jožef Pogačnik). — Dušni pastir in prosvetno delo (vikar dr. Jožef Pogačnik). — Novi Cerkveni molitvenik (župni upravitelj Karel Sparhakl). — O cerkvenem petju (župnik Franc Zabret). — Načelne odločbe okrožnice »Quadragesimo anno« (kaplan Viktor Zakrajšek). — Spovedovanje otrok (župnik Anton Vovk).

Leskovec: 3 konference. — Marijini vrteci (župnik Jakob Žust). — Fantovske kongregacije (kaplan Matej Tomazin). — Fantovske Marijine družbe (kaplan Anton Kovačič). — Predlog za sečnjo gozdov. — Praktična izvedba papeževe okrožnice »Nova impendet« (dekan Josip Anžič). — Razni pastoralni razgovori.

Litija: 6 konferenc. — Molitev kot pokora pri sv. spovedi (župnik Andrej Širaj). — Matične knjige in razne tiskovine ter njih reforme (župnik Valentin Sitar). — Voditelj in kongregacija (župnik Andrej Širaj). — Tyrš in vzgoja v marijanskem duhu (beneficiat Franc Pleša). — Ustanovitev fantovske kongregacije (kaplan Jožef Kapus). — Zakaj dekleta ne vstopajo v kongregacije (beneficiat Franc Pleša). — Dekanijski shod Marijinih družb (dekan Anton Gornik). — Ljudstvo in liturgija sv. maše (kaplan Vital Vodušek). — Razni pastoralni razgovori.

Loka: 10 konferenc. — Obnašanje spovednika do pobožnih penitentov (kaplan Stanislav Šinkovec). — Katoliško časopisje (Jožef Košiček). — O plesu (župnik Franc Hiti). — Craniotomia in dušno pastirstvo (župnik Josip Logar). — Rimska inkvizicija (spiritual Josip Šimenc). — Duhovniki in duhovski poklici (župni upravitelj Ivan Poljanec). — Gospodarske in socialne prilike v poljanski dolini in dušno pastirstvo (župnik Josip Klopčič). — Katoliška akcija (župnik Matej Tavčar). — Zgodovina in načela boljševizma (kaplan Anton Pipa). — Pravica do revolucije? (kaplan Jožef Ferkulj.) — Razni pastoralni razgovori.

Moravče: 6 konference. — Zahvala po sv. maši ter duhovnikovo življenje in delovanje (dekan Janko Cegnar). — Težave dušnega pastirstva (župnik Jakob Ogrizek). — Duhovnik in Marija (ekspozit Franc Osolnik). — Potrebe sedanjega časa in cerkveni govori (ekspozit Franc Osolnik). — Pomanjkljivosti in napake pri sv. maši (župnik Jakob Ogrizek). — Nauč zaročencema glede zakonske dolžnosti (župnik Pavel Perko).

Novo mesto: 7 konference. — Missale Romanum (prošt Karel Čerin). — Poročilo o shodu dekanijskih voditeljev Marijinih družb (prošt Karel Čerin). — Duhovnikova skrb za sv. Rešnje Telo (kaplan Martin Bukovec). — Skušnje in vtisi iz letošnjega ljudskega štetja (kaplan Janko Komljanec). — 1500 letnica efeškega koncila (prošt Karel Čerin). — Zopetna poroka apostatov (prošt Karel Čerin). — Vzdušje Marijinih kongregacij bodi marijansko (župnik Franc Vovko). — Samoumor (prošt Karel Čerin).

Radovljica: a) m o š e n j s k a s k u p i n a : 7 konference. — Arški župnik Janez Vianney (župnik Franc Bleiweis). — Sarta tecta (dekan Jakob Fatur). — Tatvine in ropi po cerkvah in župniščih (župnik Franc Zorko). — Organizacija katoliške akcije (dekan Jakob Fatur). — Fakultativna sterilnost (kurat Pavel Simončič). — Izseleniško vprašanje (p. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.). — Stanje in bistvo III. reda (p. Henrik Damiš, O. F. M.). — Papeška okrožnica »Quadragesimo anno« (p. dr. An-

gelik Tominec, O. F. M.). — Slovenci v Franciji (kurat Anton Hafner). — Razni aktualni razgovori.

b) **jeseniška skupina**: 7 konferenc. — Posebne naloge katoličanstva do človeka naših dni (kaplan Andrej Križman). — De caritate (kaplan Viktorijan Demšar). — Brezposelnost in dobrotelost v starem veku (župnik Janez Kramar). — Marijini vrteci (kaplan Franc Gornik). — Unio apostolica (župnik Karel Čuk). — Krščanski in poganski božič (župnik Janez Kramar).

Ribnica: a) **ribniška skupina**: 7 konferenc. — Potrebnost verouka in učni načrt verouka na kmetijskih in gospodinjskih šolah (dekan Anton Skubic). — Dekanijski prosvetni odbori in tečaji (župnik Karel Škulj). — Sedanja telesna vzgoja in vera (dekan Anton Skubic). — Marijini vrteci in njih vodstvo (kaplan Karel Plot). — Boljševizem in vera (župnik Anton Mrkun). — Stanje katolikov v Jugoslaviji (dekan Anton Skubic). — Sredstva proti boljševiški nevarnosti (župnika Anton Mrkun in Karel Škulj). — Socialno vprašanje v naši državi (Franc Gabrovšek). — Liturgično gibanje in javna služba božja po deželi (župnik Jakob Ramovš). — Razgovori o proslavah in skupnih shodih.

b) **velikolaška skupina**: 6 konferenc. — Zadrugištvo (Franc Gabrovšek). — Stanje katoliške Cerkve v Jugoslaviji (župnik Karel Škulj). — Razna stremjenja za združitev sveta (župnik Anton Mrkun). — Izseljeniško vprašanje (župnik Anton Mrkun). — Velike potrebe Cerkve v sedanjem času (župnik Anton Mrkun). — O liturgičnem gibanju (župnik Jakob Ramovš). — Razni pastoralni razgovori.

Semič: 5 konferenc. — Določila o pokopališčih (prošt p. Gregorij Cerar, O. Teut.). — Krščanski pogreb (župnik Jakob Omahna). — Praznovanje 700 letnice sv. Antona Pad. (p. Henrik Damiš, O. F. M.). — Tyrševa ideologija (dekan p. Pavlin Bitnar, O. Teut.). — Evharistična vzgoja otrok (kaplan Alojzij Lunder). — Kateheza o ustanovitvi katoliške Cerkve (kaplan Anton Miklavčič).

Šmarje: 5 konferenc. — Beg z rodne grude (župnik Janez Hladnik). — Primeri iz socialne zgodovine (župnik Janez Hladnik). — Nezakonska rojstva (župnik Janez Hladnik). — Naše sodobne razmere (dr. Ivan Ahčin). — Razgovori o katoliški akciji, o skupnih dekanskih shodih in o raznih pastoralnih zadevah.

Trebnje: 5 konferenc. — Najnovejši svetniki in moderno dušno pastirstvo (župnik Anton Oblak). — De abnegatione absolutiois (župnik Henrik Bukowitz). — Čednosti voditelja Marijine družbe (dekan Ivan Tomažič). — Slovenski duhovnik in sedanji položaj (dr. Franc Kulovec). — Dušno pastirstvo v tujini primerja z našim (dekan Ivan Tomažič). — Dušnopastirska skrb za nežno mladino drugod in pri nas (dekan Ivan Tomažič). — Razni pastoralni razgovori.

Vrhnika: 2 konferenci. — Škofovska vizitacija glasom nove vizitacijske tiskovine (dekan Janez Kete). — Poročilo o shodu voditeljev Marijinih družb (župnik Jožef Gnidovec). — Katoliška akcija in nje uvedba (dekan Janez Kete).

Zužemberk: 6 konferenc. — Kateheza: Kako naj se obnašamo pri sv. maši (kaplan Gregorij Mali). — Enotnost v službi božji (župnik Janez Žavbi). — Zvonjenje pri službi božji (župni upravitelj Alojzij Zupanc). — Izseljeniške razmere v Argentini (Anton Luskar, Soc. Sal.). — Gospodarska kriza in vpliv na versko življenje (min. dr. Franc Kulovec). — Framasonstvo (min. dr. Franc Kulovec).

Odpustki križevega pota.

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA

Officium de indulgentiis

BEATISSIME PATER,

Hodiernus Episcopus Labacensis, ad pedes Sanctitatis Vestrae pro-
volutus, humiliter petit solutionem dubiorum quae sequuntur: I. Utrum
Indulgentiam partialem, de qua sub lit. c Decreti Sacrae Poenitentiarie
Apostolicae d. d. 20 octobris 1931, lucrari valeat etiam qui in comitatu
pium exercitium *Viae Crucis* peragentibus se adiungit, pio exercitio
iam incepto; II. Utrum eandem Indulgentiam acquirere valeat qui ex
rationabili causa unam vel aliam tantum stationem *Viae Crucis* vi-
sitaverit, non a prima incipiens sed pro lubito eam eligens.

Et Deus, etc.

DIE 12 APRILIS 1932.

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA propositis dubiis respon-
det: Negative ad utrumque.

L. S.

S. Luzio, S. P. Reg.

S. d. Angelis, Subst.

Blagoslov z Najsvetejšim po sv. maši ob nedeljah in praznikih.

Vsestranska stiska sedanjih dni ne sme omajati naše žive vere v
božjo Previdnost, ki vse vodi, ne sme streti trdnega zaupanja v ljubezen
Kristusovo, s katero objema vse duše, odkupljene z njegovo dragoceno
krvjo. Nasprotno, utrditi nam mora vero in zaupanje v Kristusa, ki živi
med nami v presv. Rešnjem Telesu. V tem najsvetejšem zakramentu biva
Vsemogočni sam prav sredi naših župnij zato, da lahko vsak čas k njemu
pridemo, da nas blagoslavlja in s svojo milostjo spremlja pri vseh delih,
pa tudi, da ga mi z vso spoštljivostjo častimo in molimo, kakor ga ne-
vidni angeli molijo in časte. Da bi se verniki te osrečujoče in tolažljive
resnice prav živo zavedali, da bi jim presv. Rešnje Telo postalo središče
vse pobožnosti, je konferenca dekanov (Škof. list 1932, str. 33) sprejela
predlog, da se vsako nedeljo in praznik na koncu sv. maše izpostavi Naj-
svetejše in se da vernikom ž Njim sv. blagoslov, preden odidejo iz cerkve.

Da se bo po vsej škofiji enotno postopalo, odrejam, naj se v vseh
župnih, duhovnijskih in samostanskih cerkvah ter javnih in napol javnih
kapelah, v katerih se hrani sv. Rešnje Telo in imajo nedeljsko in prazni-
ško službo božjo, po sv. maši ob nedeljah in praznikih izpostavi sveto
Rešnje Telo in da z Njim vernikom blagoslov na sledeči način:

1. Navadne nedelje in praznike, ki se obhajajo z manjšo slovesnostjo,
naj se ob izpostavitvi in med incenziranjem poje slovenska blagoslovna
pesem (najprimerneje bi bilo, ako pojejo vsi navzoči — ljudsko petje),
takoj na to se da z Najsvetejšim sv. blagoslov in se Najsvetejše reponira,
kakor je v naši škofiji običaj pri blagoslovu.

2. Na večje praznike, ki se obhajajo z večjo slovesnostjo, in ob krajevnih slovesnostih, naj se poje Tantum ergo (latinsko ali slovensko) s pripadajočimi verziklji ter molitvijo.

3. Isto velja za odpravljene praznike, kateri se v naši škofiji obhajajo javno in slovesno kakor zapovedani.

4. Kjer je več sv. maš, se da blagoslov samo pri obeh glavnih božjih službah (pri zgodnji in pozni). Ako imajo učenci javnih ali zasebnih šol lastno božjo službo, se tudi ob koncu te sv. maše da blagoslov z Najsvetejšim. Učence naj se skuša naučiti, da bodo zapeli blagoslovno pesem.

5. Za slovesno konventno mašo in šolske maše v stolni cerkvi ta določba ne velja, ker je tabernakelj na stranskem oltarju.

6. Glede sv. maš coram Exposito ostanejo dosedanji predpisi v veljavi.

7. Služba božja naj se uredi tako, da z blagoslovom vred ne bo trajala nad eno uro.

8. Zaradi blagoslova se molitve po sveti maši opuste.

Gospode dušne pastirje prosim, da namen in pomen te odredbe vernikom razložijo in opozore zlasti moško mladino, da po končani sv. maši potrpe v cerkvi, počastijo pobožno in ponižno Jezusa v presv. Zakramentu in prejmo njegov blagoslov, ki naj jih spremlja ves teden.

Ta odredba naj se začne izvajati z letošnjim mesecem junijem.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1932.

† Gregorij,
škof.

Uredba o zadevah cerkvene umetnosti.

Škofijski ordinariat je izdal tekom let ob raznih prilikah odloke, zadevajoče cerkveno umetnost, ki so bili objavljeni v Škofijskem listu.*) Ker pa se je tozadevno kljub temu večkrat samovoljno postopalo in so se nabavljali zlasti predmeti, ki po svoji liturgični, umetniški in materialni vrednosti niso ustrezali tem predpisom, je potrebno, da se ti odloki gg. duhovnikom iznova v spomin pokličejo in se s sledečo uredbo obnove in času primerno izpopolnijo.

Namen cerkvene umetnosti je poleg čisto umetniških vrednot, da ustvarja v smislu liturgičnih določil in v smislu krščanske tradicije hiše božje, jih opremi s potrebno in predpisano cerkveno (liturgično) opravo, jih okraši z deli plastike in slikarstva, ki naj bodo v čast božjo in v spodbudo vernikov.

Da se ta namen doseže, je treba sodelovanja cerkvene oblasti in krščanskih umetnikov.

* Nekateri teh odlokov so: Odredbe glede cerkvenih stavb in cerkvene notranjščine (Škof. list 1907 str. 41 i. d.) — Električna luč v cerkvi (Škof. list 1914 str. 119). — Cerkevna umetnost (Škof. list 1920 str. 94). — Poškodovanje cerkvenih stavb in spomenikov s podpisovanjem obiskovalcev (Škof. list 1922 str. 64). — Cerkevne starine (Škof. list 1923 str. 83). — Varstvo cerkvenih starin (Škof. list 1924 str. 70). — Cerkevne stavbe in cerkevna oprava (Škof. list 1926 str. 149). — Cerkevne starine (Škof. list 1928, str. 18). — Cerkevne starine (Škof. list 1929 str. 117). — Prodajanje cerkvenih starin (Škof. list 1930 str. 148).

Cerkveni zakonik ima nekaj kanonov, ki dajejo splošne smernice cerkveni umetnosti, pa tudi urejajo skrb za čuvanje in ohranitev spomenikov starejše cerkvene umetnosti.

Glede cerkvenih stavb določa kanon 1164 § 1: Curent Ordinarii, audito etiam, si opus fuerit, peritorum consilio, ut in ecclesiarum aedificatione vel refectione serventur formae a traditione christiana receptae et artis sacrae leges.

Kakšna naj bo cerkvena (liturgična) oprava, določa kanon 1296 § 3: Circa materiam et formam sacrae suppellectilis, serventur praescripta liturgica, ecclesiastica traditio et, meliore quo fieri potest modo, etiam artis sacrae leges.

Kiparstvu in slikarstvu v cerkvi velja kanon 1279:

§ 1. Nemini liceat in ecclesiis, etiam exemptis, aliisve locis sacris ullam insolitam ponere vel ponendam curare imaginem, nisi ab Ordinario loci sit approbata.

2. Ordinarius autem sacras imagines publice ad fidelium venerationem exponendas ne approbet, quae cum probato Ecclesiae usu non congruant.

§ 3. Nunquam sinat Ordinarius in ecclesiis aliisve locis sacris exhiberi falsi dogmatis imagines vel quae debitam decentiam et honestatem non praeseferant, aut rudibus periculosi erroris occasionem praebeant.

Na temelju teh določil cerkvenega zakonika, dalje v smislu odredb sv. stolice »Disposizioni pontificie in materia d'arte sacra« iz leta 1925 in v zvezi s še veljavnimi odloki škofijskega ordinariata iz prejšnjih let se določa sledeče:

Kedar namerava cerkveno predstojništvo zidati novo cerkev, staro povečati ali izvršiti kako delo restavriranja, ali cerkev poslikati, dalje preurediti ali na novo izvršiti kaj cerkvene oprave (tudi vpeljava električne luči spada sem), naj škofijskemu ordinariatu s pismeno vlogo sporoči svoj namen, da se more določiti potreba, ali vsaj korist in obseg nameravanega dela.

Pripominja se, da je treba to storiti za vsa važnejša dela pri cerkvi. Izvzeta so le samoposebi umevna dela za »sarta tecta«.

Ko se bo izdalo predhodno pismeno dovoljenje, bo treba predložiti načrte v pregled in odobrenje.

Glede posameznosti velja:

1. Za zidanje nove cerkve in za obsežnejše povečanje cerkve je predložiti situacijski načrt stavbišča v merilu najmanj 1:500 in idejno skico nove stavbe v merilu 1:200.

2. Za manjša arhitektonska dela, n. pr. prizidanje kapele, zakristije itd. je predložiti idejni načrt v merilu 1:100.

3. Skici je dodati približen proračun.

4. Za notranjo opravo cerkve je predložiti skice v merilu, primernem velikosti predmeta, n. pr. 1:25, 1:20, 1:10.

V nobenem primeru naj se ne naroča takoj že dovršen načrt. Tak se bo naročil, ko se bo idejna skica odobrila.

Za dela plastike je predložiti risbo ali plastični osnutek (najbolje v plastilinu), za slikarska dela skica splošne dispozicije in detajlov.

Za evharistične posode je predložiti skico v merilu 1:2, za večja kovinska dela, n. pr. lestence, v merilu 1:20.

Pri nameravani napravi dražje cerkvene obleke je treba poslati popis, vzorec svile in risbo eventualnega vezanja.

Glede liturgičnih posod (keliha) in mašnih paramentov se župni uradi opozarjajo na odloka kongregacije obredov z dne 30. jun. 1922 (Škofijski list 1922 str. 55) in z dne 9. decembra 1925 (Škofijski list 1926 str. 132).

Za električno luč pa velja obvezno navodilo v Škofijskem listu 1925 str. 103.

V vseh naštetih primerih bo škofijski ordinariat, po potrebi zaslišavši strokovnjake, načrte pregledal in izdal rešitev.

Šele po odobrenju načrtov se sklene pogodba z umetnikom ali mojstrom.

Za kakršnokoli prenovitev del starejše umetnosti morajo dobiti cerkvena predstojništva pismeno dovoljenje škofa. Kjer bi se našla ali odkrila kaka umetnina starejše umetnosti, n. pr. stenske slike, je to takoj sporočiti škofijskemu ordinariatu.

Prodaja cerkvene oprave ali posameznih kosov ter kiparskih in slikarskih del starejše umetnosti je brez dovoljenja ordinarija prepovedana in so tozadevne pogodbe neveljavne. Kriveci bi se poklicali na odgovor.

32.

Binacija.

Vedno češče prosijo gg. duhovniki ordinarija za dovoljenje binacije. Po kan. 806 § 2 pa sme ordinarij to dovoljenje dati samo iz vzrokov, ki jih navaja kanon: »cum propter penuriam sacerdotum die festo de praecepto notabilis fidelium pars Missae ad stare non possit«.

Za kraje, kjer se more dobiti duhovnik, se torej ne sme dati dovoljenje za binacijo, in če ga dušni pastir ima, ne sme binirati, če je kdaj v tistem kraju drug duhovnik — n. pr. na počitnicah — in je pripravljen opraviti sv. mašo. Dovoljenje za binacijo je službeno in ne osebno, torej navezано na kraj. Če ima kdo dovoljenje binirati zato, da more opraviti eno sv. mašo tudi v kaki sosednji župniji, kjer je sv. maša potrebna, sme binirati samo v dolični župniji ter ne sme uporabiti tega dovoljenja v kaki drugi župniji. »Notabilis fidelium pars« pomeni v naših krajih 50—60 vernikov.

V slučaju pogreba na nedeljo ali zapovedan praznik se more dovoliti biniranje tudi le iz vzroka, ki ga navaja kanon, da je namreč znatnemu številu pogrebecev nemogoče biti pri kaki drugi sv. maši. Ne sme se pa dovoliti biniranje zato, da bi duhovnik po prvi sv. maši peljal kako družbo na izlet in za to družbo kje drugje maševal.

Ker mora za vsak posamezni slučaj ordinarij presoditi, ali naj se binacija dovoli ali odreče, naj se v prošnji za binacijo natančno navedejo vse okoliščine, da se bo moglo ugotoviti, če sta obe sv. maši v zmislu kan. 806 res potrebni.

Addenda et corrigenda in Directorio liturgico a. 1932.

Die 12. Maii, fer. 5. In 2. Vesp. com. seq. (Ant. *O Doctor*, Or. ppr. in fol. novo), Ss. Nerei et Soc. Mm. et Oct. Dedic. (ex 2. Vesp.); Compl. Dom.

Die 13. Maii, fer. 6. S. Roberti Bellarm. Ep. C. D., dupl., c. a.; Off. crd., mtv. (ut in fol. novo); LL. 1. Noct. ex Script. occ.; ad Ld. com. Oct. Dedic. et fer. (Ant. *Cum venerit*, *Ÿ. Ascendit*, Or. Dom. praec.). — M. ppr. (in fol. novo), 2. Or. Oct. Dedic., 3. fer. (Dom. praec.), *Cr. Praef. Ascens.* — In 2. Vesp. (ad Magnif. Ant. *O Doctor*) com. fer. (Ant. *Cum venerit*, *Ÿ. Dominus*, Or. Dom. praec.), Oct. Dedic. et S. Bonifat. M.; Compl. fer. Deinde cessat Oct. Dedic.

10. Octobr., fer. 2. Vesp. de seq. sine com.; Compl. Dom., Dcx. Mar. usq. ad Compl. cras.

Extra eccl. cathedr. in eccl. consecr.: Vesp. de seq. sine com. ut supra.

11. Octobr., fer. 3. Maternitatis B. M. V., dup. 2. cl., c. a. Off. fest. (ut in fol. novo). — M. ppr. (in fol. novo), *Cr. Praef. Et te in festivit.* — In 2. Vesp. nulla com.

Extra eccl. cathedr. in eccl. consecr.: Oia ut supra; in 2. Vesp. com. Oct. (ex 1. Vesp.)

12. Octobr., fer. 4. Off. ut in Direct.; M. c o n v. de Req. (M. quotid., tres Or., Seq.); M. p r i v. de Req., vel de Dom. praec. (c. vir.), sine *Gl.*, 2. Or. *A cunctis*, 3. *Fidelium*, 4. ad lib., sine *Cr.*, Praef. comm., *Ben. Duo.*

Extra eccl. cathedr. in eccl. consecr.: ut in Direct.

Die 14. Nov., fer. 2. Vesp. a Cap. de seq. (ex Ppr.), com. praec. et S. Alberti M. Ep. C. D. (Ant. *O Doctor*).

Die 15. Nov., fer. 3. S. Leopoldi C., dupl., c. a. Off. crd. ut in Ppr.; L. 9. de S. Alberto M. (ut in fol. novo). — M. c o n v. de S. Leopoldo, 2. Or. S. Alberti (ut in fol. novo), *Cr.* — M. p r i v. ut supra; vel de S. Alberto M. (ut in fol. novo), c. a., 2. Or. S. Leopoldi, *Cr.* — Vesp. a Cap. de seq., com. praec. et S. Alberti (Ant. *O Doctor*).

Die 16. Nov., fer. 4. S. Gertrudis V., dupl., c. a. Off. ord. (ex die 15. Nov.): M. ut in Miss. — In 2. Vesp. com. seq.

Die 28. dec., fer. 4. color paramentorum est violaceus.

Separatio a thoro et mensa.

Število civilnih zakonskih ločitev od mize in postelje se od dne do dne bolj množi. Lansko leto je dobil škof. ordinariat od raznih civilnih sodišč obvestil za 105 civilno ločenih zakonskih parov v ljubljanski škofiji. Številke kažejo, da se ljudje poročajo prav lahkomišlno, češ, če se ne bova razumela, se bova pa ločila.

Zato naj gg. župniki pri izpraševanju ženinov in nevest oba zaročenca resno opozore, da je zakon trajna, po zakramentu posvečena zveza moža in žene, ki jo more ukiniti samo smrt; zato naj ne računata z možnostjo

ločitve od mize in postelje, ki jo Cerkev dovoljuje le iz zelo važnih razlogov in ki pomeni za oba ločenca v vsakem slučaju veliko nevarnost za grehe nezvestobe.

35.

Družba treznosti.

»Duhovniki naj bodo povsod na čelu temu najbolj nujnemu socialnemu delu«, je rekel sv. oče Pij X.

Alkoholizem je velik kos socialnega vprašanja, je pa tudi ena najhujših ovir dušnega pastirovanja. V preobilni pijači se vtaplja in se podira to, kar se v cerkvi dela in gradi. Boj alkoholizmu je postulat modernega dušnega pastirstva.

Duhovniki in redovniki na Irskem so s svojim delom in svojimi žrtvami rešili svoj narod te narodne strasti. Ko imamo pred seboj tako lep zgled, najlepše naredimo, če ta zgled posnemamo.

V vsaki župniji se s pijančevanjem veliko greši — v vsaki naj se vpelje družba »Treznost«! Duhovniki naj dajo pobudo, lajiki naj pomagajo! Saj je to važen del katoliške akcije, pri kateri naj sodelujejo lajiki! V prvi vrsti člani verskih in prosvetnih organizacij. Kjer družba še ni ustanovljena, naj se za to porabi nedelja patrona treznosti, sv. Janeza Krstnika. Lahko se vzameta tudi dve nedelji: pred in po kresu, prvo se ljudje spodbudijo in povabijo, drugo se družba res ustanovi.

Ko se namreč verniki za družbo priglasijo, naj se napravi ali v cerkvi ali v dvorani zaveza ali zaobljuba (ki seveda ni nikak votum). Vsi udje morajo dobiti v roke sprejemnice, na kateri so tiskana pravila in zaobljuba. Sprejemnice — jako lepo, umetniško izdelane — se dobijo v pisarni Svete vojske (Ljubljana, Dunajska cesta 17) ali pri Ničmanu v Ljubljani.

Na I. stopnjo (popolna zdržnost) naj se vpisujejo: 1. mladina (do 21. leta — na Irskem jo morajo vsi obljubiti pri birmi!); 2. vsi, ki so vdani pijači in se hočejo ozdraviti, kar je zanje edino rešilno; 3. vsi, ki čutijo v sebi toliko velikodušnosti, da hočejo dajati tistim, ki so ga potrebni, dober zgled, Bogu pa zadoščenje za grehe pijančevanja, s katerimi se Bog žali. (Pariški kardinal je pred kratkim ustanovil družbo treznosti prav zato, da bo dajala Bogu zadoščenje za grehe pijanstva.)

O »duhovniški protialkoholni zvezi« se bodo pozneje izdala primerna navodila.

36.

Razne objave.

Pristojbine za čekovna vplačila cerkvenih oblasti. Na tozadevno vprašanje nekaterih župnih uradov je dravska direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani z dopisom z dne 14. jan. 1932, št. 2077/II a, priobčila škof. ordinariatu sledeče: Po členu VIII. bivšega zakona o prostosti poštnine iz leta 1865 (drž. zak. 108), ki je v Sloveniji še vedno v veljavi, cerkvene

oblasti (škof. ordinariati, stolni kapitlji, konventi, župni uradi, duhovske ustanove itd.) v denarnem prometu vobče niso oproščene poštnine. Za edino izjemo velja primer, da imenovane cerkvene oblasti pošiljajo po nalogu državne oblasti nabrane milodare. — Ker so po novem poštnem pristojbeniku oproščene poštnine za čekovna vplačila samo one oblasti, uradi in ustanove, ki so oproščene poštnine za poštne nakaznice, morajo župni uradi in drugi cerkveni uradi, ker ne uživajo te ugodnosti, plačevati odrejeno pristojbino za čekovne položnice.

Osem dnevnih duhovnih vaj za duhovnike namerava vodstvo Doma duhovnih vaj v Ljubljani prirediti tudi letos in sicer v drugi polovici meseca avgusta. Ker bi se te duhovne vaje vršile le, ako se priglasijo zadostno število duhovnikov, prosi vodstvo Doma, da se dotičniki kmalu priglasijo, na kar se bo vse potrebno objavilo. Pripominja se, da bo vodstvo Doma skušalo dobiti eksercitorja iz inozemstva.

Novi oficiji. Kakor je razvidno iz te številke Škof. lista, je poleg dveh novih praznikov zaukazano za vso Cerkev tudi praznik Marijinega materinstva, postavljen na dan 11. oktobra. Mašni in brevirni formularji se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

37.

Slovstvo.

Dr. Mihael Opeka: **Očetov klic.** Sedem govorov o katoliški akciji. V Ljubljani, 1932. Založila prodajalna H. Ničmanova. Cena 10 Din. — Brez dvoma nam je bila ta knjiga zelo potrebna. Doslej je bil mnogi v zadregi, zavedajoč se, da sv. Oče neodjenljivo naroča, naj se KA povsod vpelje, a ni vedel, kako in kaj. Tu bo našel zlasti dušni pastir način, kako ljudem zadevo razložiti. Sam pa bo našel odgovora na vse, kar mu je bilo doslej nejasno. Knjiga se zato sama zadosti priporoča.

Nebeške rože V.—VI.: **Marija Mati milosti.** Šmarnice. Napisal dr. Jožef Lesar. Ljubljana, 1932. Založila uprava »Nebeških rož«, Ljubljani, Komenskega ulica 12. Cena 30 Din, oz. 40 Din. — Obsežna knjižica (282 strani) vsebuje življenjepis pisatelja šmarnic, † prelata dr. Josipa Lesarja, in 31 sestavkov za šmarnično branje. Sestavki so plod temeljitega eksegeta ter dobrega poznavalca in vnetega častilca Marijinega. Knjižico toplo priporočamo za letos in za prihodnja leta.

38.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija Šmihel pri Novem mestu, stoječa pod patronstvom kolegialnega kapitlja v Novem mestu.

Pravilno opremljene prošnje je nasloviti na patrona in poslati škof. ordinariatu v Ljubljani.

Rok za vlaganje prošenj se zaključuje 25. junija 1932.

Škofijska kronika.

Imenovan je bil v zmislu kan. 475 za kaplana-pomočnika župniku v Št. Rupertu Peter Flajnik, kaplan istotam.

Imenovan je bil za kuratovega subsidiarija v občni državni bolnišnici v Ljubljani Karel Kolenc, C. M.

Promoviral je na ljubljanski teološki fakulteti za doktorja teologije dne 28. aprila 1932 Pavel Simončič, kaplan v Kamni gorici.

Cerkveno odlikovanje. S križcem »Pro Ecclesia et Pontifice« je bila odlikovana Zofija Grundner, učiteljica v Trziču.

Škofijski ordinariat v Ljubljani.

dne 30. aprila 1932.

Vsebina: 27. Poročilo o pastoralnih konferencah v l. 1931. — 28. Konference Sodalitatis ss. Cordis Jesu v l. 1931. — 29. Odpustki križevega pota. — 30. Blagoslov z Najsvetejšim po sv. maši ob nedeljah in praznikih. — 31. Uredba o zadevah cerkvene umetnosti. — 32. Binacija. — 33. Addenda et corrigenda in Directorio liturgico a. 1932. — 34. Separatio a thoro et mensa. — 35. Družba treznosti. — 36. Razne objave. — 37. Slovstvo. — 38. Konkurni razpis. — 39. Škofijska kronika.

Izdajatelj: Škofijski ordinariat (**Ignacij Nadrah**). — Odgovorni urednik: **Jože Jagodic**.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: **Karel Ceč**.